

Nomenklatura i terminologija iz područja polimera i polimernih materijala, VII.

Predgovor hrvatskom prijevodu

Peti nastavak prijevoda IUPAC-ovih preporuka iz područja terminologije i nomenklature polimera na hrvatski jezik obrađuje nazivlje za područja polimernih mješavina i kompozita, polimera s funkcijskim skupinama, ionskih polimera te mehaničkih svojstava polimera u području do loma. Naslovi pojedinih IUPAC-ovih izvješća jesu:

1. Definicije osnovnih pojmova koji se odnose na polimerne mješavine, kompozite i višefazne polimerne materijale, VII. 1 (IUPAC-ove preporuke 2004.)
2. Terminologija za reakcije polimera, polimere s funkcijskim skupinama i za namjenske polimerne materijale, VII. 2 (IUPAC-ove preporuke 2003.)
3. Terminologija iz područja polimera koji sadrže lako ionizirajuće ili ionske skupine i polimera koji sadrže ione, VII. 3 (IUPAC-ove preporuke 2006.)
4. Definicije pojmova koji se odnose na mehanička svojstva polimera u području do loma, VII. 4 (IUPAC-ove preporuke 1998.)

Mješavine različitih polimera međusobno kao i polimera s drugim materijalima mogu dati materijale posebnih svojstava i namjene, pa se takvi višefazni polimerni sustavi smatraju materijalima budućnosti. U IUPAC-ovim preporukama, navedenim pod 1., definirano je 90 pojmova iz područja mješljivosti, faznog ponašanja i morfologije višefaznih polimernih sustava. Reakcije polimera kao npr. umrežavanje, cijepljenje, razgradnja i dr. osim o uvjetima reakcije ovise i o kemijskoj konstituciji, točnije o prisutnosti funkcijskih

skupina u polimeru. Polimeri s funkcijskim skupinama redovito imaju i posebne namjene, npr. vodljiv, biorazgradljiv, katalitički aktivni i dr. IUPAC-ovo 2. izvješće definira 64 termina za područje funkcijskih polimera. S obzirom na prirodu, udjel i položaj ionskih skupina u polimeru mogu se razlikovati: meki termoplastični materijali (ionomeri) s malim sadržajem ionskih skupina (10 %); povrativo umreženi elastomeri preko ionskih skupina ili ionskih agregata; čvrsti visoko umreženi materijali (polimerni ionski izmjenjivači); vodotopljivi polielektroliti s velikim udjelom ionskih i kompoziti neionskih polimera dopirani niskomolekulnim ionskim spojevima. Osnovni pojmovi i strukturne razlike ionskih polimera obrađeni su u 34 definicije IUPAC-ovog izvješća (3.). U IUPAC-ovom 4. izvješću prvi put je na jednom mjestu prikupljeno i definirano nazivlje koje se odnosi na mehanička svojstva polimera u području do loma. U šest poglavlja definirana su 83 pojma vezana za naprezanje, deformacije, viskoelastično ponašanje polimera u obliku čvrstih tijela i kapljevine.

Uz prevoditelje poboljšanju prijevoda su pridonijeli članovi Potkomisije za terminologiju i nomenklaturu makromolekula HDKI-a i HKD-a M. Ivanković, V. Jarm, J. Macan, N. Šegudović, Z. Veksl i E. Vidović kao i recenzenti A. Erceg Kuzmić, M. Ivanković, A. Jukić, P. Raos, V. Rapić, M. Šercer i I. Šmit.

S obzirom da se u preporukama obrađuju nazivlja manje udomaćenih područja polimerne kemije, sve primjedbe na predložene hrvatske nazive kao i prijedlozi novih naziva su dobrodošli.

V. Jarm